שאין האחין נכנסין לנחלה על פיה · דרחמנא אמר ע"פ שנים עדים (דברים יט) ולגבי נשואין דידה הוא דאקילו לבנן משום עיגונא: **כשתנשאי לאחר** · והרי נשאת: **גמ' לנחלה** · זכה בנחלת אחיו: **ואמן לא נדרוש מדרש תורה** · בתמיה: **אדעתא דכתובה אתאי** · ובאחפוקי ממונא סהדי בעינן: **כל מילי דאינש כו'** · ועיקר אדעתא דנשואין אתאי ושריגן לה וכיון דשריגן לה שקלה ממי דכתובה דמספר כתובה גלמוד: **דלא ידעה במאי משתריא** · וכיון דהזכירה נשואין גלית דעתא דלמשרייה אתאי והא דאמרה דנכנסין בריש תנו לי כתובתי שמא כסבורה היא שזו התרתה: **מתני' ויבמתה** · אשת יבמה וטעמא דכולהו מפני שנזקות אותה ומתכוונות לקלקלה חמותה שונאתה שאומרת בלבה זו תאכל כל יגיעי ועמלי וכן בת חמותה אומרת זו תירש כל עמל אבי ואמי ואני אדחה ויבמתה ירחה שמא סופה להיות צרתה ובת בעלה זו באה במקום אמי אוכלת כל עמלה: **מה בין גט למיתה** · דאמר בפ"ב דגיטין (דף כג:) אף הנשים שאין נאמנות אומר מת בעלה נאמנות להביא גטה ממדינת הים ואע"ג דעלייהו סמכינן דלריכות אומר בפני נכתב ובפני נחתם: **שהכתב מוכיח** · וסמכינן עיקר אכתבא: **גמ' בת חמיה** · שאין בת חמותה מהו: **לגירסא** · יגיע אמי שהביאה לאבי מביא אבה: **והכא נמי** · אע"ג דהיא לא אכלה לגירסא דאמה שהרי אין בעלה של זו אחיה מן האם ובני אמה מוטלין מה שהביאה אמה דתנן (כתובות דף נב:) בנין דיכרין די יהוין ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון אפ"ה הא קא אכלה לגירסא דבי נשאי שניא לה: **אשת אב הרי היא בכלל בת הבעל** · כיון דזו אינה מעידה לזו ממילא נפקא דאשת אב כמי אינה מעידה לבת בעלה הלכך אין זו תוספת ולא הוצרכו להזכירו: **ור' יהודה** · אמר לך ודאי הוצרכו דבשלמא חמותה סניא לכלה מפני שסופה לירשנה ואמרה קאכלה לגירסא אי כו' הלכך אילטריך למימנינהו: **אלא מאי מוסיף כו'** · כיון דאין לה על מה לשנאות חמותה אמאי קא מוסיף לה ר' יהודה לומר אינה נאמנת ומשני טעמא דרבי יהודה כלה סניא לה לחמותה משום דמגלה לברה מילי עלה: **ורבנן כמים הפנים לפנים** · קרא כתיב כמים הפנים לפנים כמים הללו שאדם נופה בהן ורואה בהם פנים כפניו אם הוא שוחק הם שוחקות ואם הוא עוקס הם עוקסות כן לב האדם לאדם האחר אם הוא אוהב את זה גם (ג) זה הוא אוהבו ואם הוא שונא את זה גם הוא שונאו הלכך לא בעי לאוסופינהו דמטעמא קמא שמעינן דאין נאמנות דכיון דחמותה סניא לכלה משום דקאכלה לגירסא כלה נמי סניא לחמותה דסניא לה וכיון דבת הבעל סניא לאשת אב נמי סניא לה לדידה: **בדברי תורה כתיב** · לפי פנים ולב שאתה עתיד לך להעמיד גירסא אם יגעת בה תמצא אם לא יגעת לא תמצא: ל"א אם רבו מסביר לו פנים הוא מחכים ואם לאו אינו מחכים מרבו: **חמותה הבאה לאחר מכאן מהו** · אם יבמה היא ולא אם בעלה ושמא סופה להיות חמותה מי נאמנת לומר מת בעליך והתייבמי לבני או חלצי והנשאי לאחר: **מי מסקה** · הך אם יבא אדעתה דלמא מיית בעל ונפלה קמי יבא ברה ונאכלה לגירסא ומתכוונת לקלקלה מעכשיו כדי שלא תתייבם עוד לבנה או לא ואע"ג דלרה הבאה לאחר מיכן פשיט לן כדאמר במתני' ויבמתה דהיינו משום גרות העתידות לבא התם הוא דלערה דגופה הוא ומסקא אדעתה טפי אבל שנאת חמותה לכלה מחמת ממון הוא ולא מסקא אדעתה כולי האי או לא: אמרה

[כתובות נג.]

*שאין האחין נכנסין לנחלה על פיה אמרו להם בית שמאי והלא מספר כתובה נלמוד שהוא כותב לה *שאם תנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי [ב]וחזרו בית הלל להורות כדברי ב"ש: **גמ' אמר רב חסדא** [ג]נתייבמה יבמה נכנס לנחלה על פיה הם דרשו מדרש תורה [ד]בכתובה אנו לא נדרוש מדרש תורה [ה]יקום על שם אחיו אמר רחמנא והרי קם אמר רב נחמן [ו]באת לבית דין ואמרה מת בעלי התירוני להנשא מתירין אותה להנשא ונותנין לה כתובתה תנו לי כתובתי אף להנשא אין מתירין אותה מאי טעמא אדעתא דכתובה אתאי איבעיא להו התירוני להנשא ותנו לי כתובתי מהו כיון דאמרה כתובתה אדעתא דכתובה אתאי או דלמא כל מילי דאית ליה לאינישא אמר להו לבי דינא [ז][ואת"ל כל מילי דאית ליה לאינישא אמר להו לבי דינא] [ח]תנו לי כתובתי והתירוני להנשא מהו הכא ודאי אדעתא דכתובה אתאי או דלמא (ט) הואיל דלא ידעה במאי משתריא תיקו: **מתני'** [י]הכל נאמנין להעידה חוץ מחמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה *מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח: **גמ'** איבעיא להו בת חמיה מהו טעמא דבת חמותה משום דאיכא אימא דסניא לה היא נמי סניא לה והכא ליכא אימא דסניא לה או דלמא טעמא דבת חמותה דאמרה קאכלה לגירסנא דאימא הכא נמי קאמרה אכלה לגירסנא דבי נשאי תא שמע הכל נאמנין להעידה חוץ מחמש נשים ואם איתא שית הויין דלמא טעמא דבת חמותה דאמרה קאכלה לגירסנא (ג) דבי נשאי לא שנא בת חמותה ולא שנא בת חמיה *והאנן תנן חוץ משבע נשים ההיא ר' יהודה היא *דתנן רבי יהודה מוסיף אף אשת אב והכלה אמרו לו אשת אב הרי היא בכלל בת הבעל כלה הרי בכלל חמותה ור' יהודה בשלמא חמותה סניא לה לכלה דאמרה קאכלה לגירסני אלא כלה מאי טעמא סניא לחמותה בשלמא בת הבעל דסניא לאשת האב דאמרה קאכלה לגירסני דאם אלא אשת האב מאי טעמא סניא לבת הבעל אלא מאי מוסיף תרתי אלא כלה מ"ט סניא לחמותה דמגלה לבנה כל דעבדה אשת אב נמי סניא לבת הבעל דמגלה לאביה כל דעבדה ורבנן כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם ורבי יהודה ההיא בדברי תורה כתיב אמר רב אחא בר עויא בעי במערבא חמותה הבאה לאחר מיכן מהו מי מסקה אדעתה דמית בעל ונפלה קמי יבם [ו]וסניא לה או לא

ת"ש

וחזרו ב"ה להורות כב"ש· והא דאמר בפ' האשה שנפלו (כתובות פא· ופס) גבי ולימא אם אני יורש אשתו אינו קובר ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה לגבות מחיים ודמי מאן שמעת ליה דאינו ליה מדרש כתובה בית שמאי הא אינו להו שטר העומד לגבות כגבוי דמי ומאי קושיא דלמא אפילו ב"ה ניהו דהודו להו וי"ל דב"ה לא חזרו בהם מטעם מדרש כתובה אלא מטעם קל וחומר א"כ התם דמוא בעלמא הוא דמוקי כבית שמאי ומסקנא *דהדר אתי שפיר כבית הלל וי"מ דלא דרשי ב"ה מדרש כתובה כל כך כמו ב"ש ולא יתכן דאי מסתבר לדורשו בכתובות כמו הכא אמאי לא דרשי ליה ב"ה ואי לא מסתבר מנא ליה דדרשי אפי' ב"ש: **בית** ב"ה על הלל רבן שדורש מדרש כתובה בפ' המקבל (ב"מ קד·) דקאמר התם הלל היה דורש לשון הדיוט אנשי אלכסנדריא היו מקדשים בשותיסם ובשעת כניסתן לחופה בלו אחריה וחוטפין אותן כו' ומלא כתוב בהן לבשתנשאי לי תיהוי לי לאנתו ואומר ר"י דלא דמי דהתם ודאי הדבר ידוע ומוכיח שהיו כותבין בשביל שחוטפין להן אבל הכא כשתנשאי לאחר היינו על ידי עדות ברורה ולא ע"י דבר אחר וב"ש סברי דמ"מ תנשאי לאחר קרינא ביה*: **חוץ** מחמותה כו' ויבמתה · פי' שרואה לקלקלה לפי שירחה שימות בעלה או יבמה ויהיו גרות זו לזו ואפי' לשמואל דאמר לעיל בסוף האשה רבה (דף לו·) דאינה כאשת איש א"כ בשביבא היבם תהא מותרת לחזור מ"מ מתכוונת היא לביישה ועוד שמא יחלון לה בעלה ותבעל לאחר אז אסורה לזה ולזה ולא תפול עוד לפני בעלה לייבם וא"ת והלא כשמעידה על יבמה שמת שמא ייבמנה בעלה ותהא צרתה לאלתר וי"ל שאינה מושבעת בכך כיון שיודעת שבעלה חי ויחזור ולבסוף יקלקלנה: **והא** תנן חוץ מז' נשים · אמתני' פריך דלא קתני אלא חמש: לאו

[ג"ל והא תניא ועיין תוס' ד"ה והא]

[ג"ל דתניא]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי דלמא משום דלא ידעה: (ב) שם שית הויין וכו' לגירסא (דבי נשאי) תא"מ וכ"כ ס"א דלימא: (ג) רש"י ד"ה ורבנן וכו' גם הוא אוסרו כנ"ל ותיבת זה ממחק:

תוס' חד מקמאי

ובנסבא. איבעיא לחו בת חמיה נאמנת לומר מת בעלה או לא. בעו לאחר מכן מהו. הני תרי בעיי לא איפשיטו ולחומרא עבדינן:

ניעון כנ: לעיל כסי

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"ז מהלכות נחלות הל' ה כ סמג עשין לו טוש"ע מ"מ סימן רפד סעיף כ:

כד ב מיי' שם ופט"ז מהלכות אישות הל' כו סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן יז סעי' מג:

מהרש"א הגיס דהתם

כה ג מיי' פ"ז מהלכות נחלות הל' כ סמג עשין לו טוש"ע מ"מ סימן רפד סעיף ג וטוש"ע אה"ע סימן יז סעיף מג:

כו ד מיי' פט"ז מהלכות אישות הלכה לא סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן ק סעיף ז:

כז ה מיי' שם טוש"ע שם סימן יז סעיף מד וסי' ק סעי' ח:

כח ו מיי' פי"ב מהל' גירושין הלכה מז סמג עשין כ טוש"ע שם סימן יז סעיף ד:

כט ח טוש"ע שם בסג"ה:

[וע"ע תוס' כתובות נג· ד"ה שאין אחי וכו' וע"ע תוס' נדה יד· ד"ה מאי לאו]

תוספות ישנים

מת בעלי. ותנו לי כתובה אינה נאמנת. כלומר דדעתה אכתובה וכן אומר ר"י דהתם שאמרה לבעלה גרשתני דעתמנת גרשתני ותן לי כתובה אינה נאמנת וי"ע לעיל [דף קנז] נוקמה בהכי דפריך ולימנה כרב הסונא. ומאמע (מהכא)[שם] דרב הסונא מהני אף לי'כשא.ובכתובות [דף כג:]לא אמאע רבא): דקאכלה לגירסנא דבי נשא. ול"ת אמאי לא קאמר כמו כדקאכלה לגירסנא דאם שהרי האב יכם אמה וכנו ייבמנה. וי"ל כגון שהיה לאמה בנין דכרין(דהייבן) [דהם טוענין] מה שהביאה אמם: **דהוא** כד"ת כלומר לפי פנים שאתה מוחן לב להעמיק ולהסביר הוא עומד לך ל"א אם רבו מסביר לו פנים הוא מחכים ואם לאו אינו מחכים: מי מסקא אדעתא דמית בעלה ונפלה קמי אחיו ב) וי"ל דהתם אכשא אפי' מסקא אדעתה טפי אבל שנאת חמות לכלה ההיא מחמת דלא מסקא אדעתה כולי האי ול"ת חמותה וכת חמותה נמי סניא לה משום דאכלה לגירסנא לאחר מיתה וי"ל דחמות מייריי שמת בעלה וכת חמותה ג) דהשתא קאכלה לגירסנא דאם:

א) ר"ל מה דאמר שם דמאן דמתני לה אינשא אתיא כרב הסונא אלמא דדוקא אם נשאה לא אנא וע"ש בתוס' ד"ה אינ לה ודו"ק. ב) תסר כאן ול"ל ול"ת בלבה בבאה לאחר מכאן פשיט ליה לקמן דאינה נאמנת וי"ל דהתם דהוא לערה דגופה מסקא אדעתא טפי אבל שנאת חמותה לכלה הוא מחמת ממון ולא מסקא וכו' וכ"ה ברש"י. ג) נראה דל"ל ובת חמותה מייריי שמת אינה בבאה קאכלה וכו'.

ל א ב ג ד ה ו מיי' פי"ב מהל' גירושין הל' כ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף לז:
לא ז ח מיי' שם הלכה כג טוש"ע שם סעיף מ:
לב ט מיי' שם הל' כד טוש"ע שם סעיף מג:
לג י מיי' שם טוש"ע שם סעי' ט וסעיף מז:
לד כ מיי' שם הל' יט טוש"ע שם סעיף לז:

לאו משום דאמרינן לא בעלה מת ולא חמיה מת • ומ"מ מתיריס אותה ליבמה כיון דחזיא דחמותה אסורה לה היא לא מקלקלה בפסה וא"ת מה יש לחוש מכל מקום נתיר לחמותה כשנשאת דהשתא לא תיתי ותצטער שהרי לא תחזור להיות כלתה וי"ל דמכל מקום יש לחוש פן תנשא חמותה קודם שתנשא הכלה והיא מתכוונת לכך וכמגלת שאסרה את חמותה ולכך לא רצו חכמים להתירה אפילו כשתנשא הכלה :

דלמא שאני התם דרגש לה צערה. ה"ה דה"מ למימר שאני התם דלא מסקא אדעתה שמת ימות בעלה אבל כלה יכולה לידע שיבא בעלה וממלגא לברה מילי עילויה לי נמי משוי אותם הגמרא לפי שאין דבר ברור כל כך שיחזור בעלה ממדינת הים : **הא** לא נשאת לא תנשא והא אמר כו' • קשה לר"י דבפרק ב' דכתובות (דף כב: ושם) גבי מילתיה דרבי יוחנן דשנים אומרים מת כו' משמע דמילתיה דטולא אייבי בדיעבד אבל לכתחלה מודה דלא תנשא משום דרב אסי הסר ממך עקשות פה וי"ל דהכא דייק הכי טעמא דנשאת משום הכי לא תנשא הא לא נשאת לא תנשא ואם נשאת תנשא דהכי משמע דוקא נשאת לא תנשא הא לא נשאת לא תנשא ואם נשאת תנשא משום הכי פריך מדטולא וא"ת והיכי משני התירה ליבמה וכא אחר ואמר לא מת לא תנשא מהיתירה הראשון משמע ותנשא לכתחלה ויש לומר דודאי לכתחלה לא תנשא ולא תנשא מהיתירה הראשון הייגו לענין דאם נשאת לא תנשא וסיפא דט"ל אומר מת ואחר אומר לא מת הרי זו לא תנשא אייבי בבא אחת ואפי' נשאת תנשא וא"ת ור' יוחנן בפ"ב דכתובות (ג"ז שם) מאי קמ"ל מתני' היא וי"ל דר' יוחנן אתא לאשמועינן דלכתחלה לא תנשא משום דרב אסי ור"י אומר דפריך משום דמשמע ליה הא לא נשאת לא תנשא מדאורייתא מדקאמר הנא ולא *קתני הולד ממזר ועוד מדקתני סיפא עד אחד אומר מת ועד אחד אומר לא מת לא תנשא משמע דהייגו בבא אחת ואי מדרבנן אפילו בזה אחר זה כמי וא"ת דהכא משמע דטולא לא אייבי אלא בזה אחר זה דהייגו בהתירה ליבמה ובפ' מי שקינא (סוטה לא: ושם) משמע דאייבי טולא בכל ענין בין בבא אחת בין בזה אחר זה דתנן התם עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת היתה שותה כו' דייק בגמ' טעמא דהאי מכחיש אבל לא מכחיש עד אחד נאמן מה"מ כו' ופריך כיון דמדאורייתא עד אחד מהימן אידך היכי מצי להכחיש ליה והאמר טולא כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים אלא אמר טולא תני לא היתה שותה ור' חייא אמר היתה שותה ולרבי חייא קשה מתני' דטולא לא קשיא כאן בבא אחת כאן בזה אחר זה משמע דטולא נמי אייבי בבא אחת כמו בזה אחר זה ולכך צריך להגיה ולא מצי כדמצי רבי חייא ומיהו י"ל דטולא לא אייבי אלא בזה אחר זה אלא שברגלה לו דוחק להעמיד המשנה בבא אחת משום דמשמע ליה דאייבי נמי בזה אחר זה ועוד אמר ר"י דאפילו אייבי טולא בכל ענין ה"מ התם דמדאורייתא עד אחד מהימן בסוטה דכפקא ליה התם מועד אין בה אבל הכא גבי אשה דלא מהימן אלא מדרבנן לא תצ"ל כשנים אלא בזה אחר זה ותא"ג דיש חלוק בין דאורייתא בין דרבנן מייתי מדטולא דברגלה לו דתצ"ל כשנים בזה אחר זה בדרבנן כמו בדאורייתא בבא אחת : **עד** אחד אומר מת ושנים אומרים לא מת תנא • אבל אחד ואחד בזה אחר זה לא תנא אבל לא תנשא שנים אומרים מת ואחד אומר לא מת אע"פ שלא נשאת תנשא ואחד בבא אחת לא תנשא ובזה אחר זה מותרת להנשא מה"מ לי לאו משום לזות שפתים : **לא** לריכא בפסולי עדות • והא דאמר בפרק מי שקינא (סוטה לא: ושם) תנן עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה תיובתא דרבי חייא וליטעמיך אימא סיפא שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת כו' אלא בפסולי עדות כו' ואמאי לא מוקי ריסא בפסולי עדות מטעם דפריך הכא

תוספות חד מקמאי

מתני' אחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת זו שאומרת מת תנשא ותטול כתובתה . אחת אומרת מת ואחת אומרת נהרג. ארמ"ם הואיל ומכחישות זו את זו הרי אלו לא ינשאו ר' יהודה ור' שמעון אומרים הואיל וזו וזו מודות שאינו קיים ינשאו. עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה אומר' מת ואשה אומר' לא מת ה"ו לא תנשא הרב אלפס לא פסק כדברי מי ספק על הכלל המפור בידינו יחיד ורבים הלכה כרבים ועוד דקי"ל ר"מ ור"י הלכה כר' יהודה :

ת"ש *אמרה מת בעלי ואח"כ מת חמי תנשא ותטול כתובה וחמותה אסורה מ"ט חמותה אסורה לאו משום דאמרינן לא בעלה מיית ולא חמיה מיית והא דקאמרה הכי לקלקולא לחמותה הוא דקמיכוונא סברה לבתר שעתא לא תיתי תצטערן דלמא שאני התם *דרגיש לה צערא : **מתני'** עד אומר מת ונשאת ובא אחד ואמר לא מת הרי זו לא תצא "עד אומר מת ושנים אומרים לא מת אע"פ שנשאת תצא שנים אומרים מת ועד אומר לא מת אע"פ שלא נשאת תנשא : **גמ'** טעמא דנשאת הא לא נשאת לא תנשא והאמר עולא כ"מ *שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים הכי קאמר עד אחד אומר מת והתירוה להנשא ובא אחד ואמר לא מת לא תצא מהיתירה הראשון : עד אומר מת : פשיטא דאין דבריו של אחד במקום שנים לא צריכא בפסולי עדות וכדר' נחמיה דתניא רבי נחמיה אומר* כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אחד ואיבעית אימא כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא *אפי' מאה נשים כעד אחד דמיין אלא כגון דאתאי אשה מעיקרא ותרצה לדרבי נחמיה הכי רבי נחמיה אומר *כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באשה אחת כשני אנשים באיש אחד אבל שתי נשים באיש אחד כפלגא ופלגא דמי : שנים אומרים מת וכו' : מאי קמשמע לן בפסולי עדות וכדר' נחמיה דאזיל בתר רוב דעות היינו הך מהו דתימא כי אזלינן בתר רוב דעות לחומרא אבל לקולא לא קמ"ל : **מתני'** אחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת זו שאומרת מת תנשא ותטול כתובתה וזו שאומרת לא מת לא תנשא ולא תטול כתובתה אחת אומרת מת ואחת אומרת נהרג ר"מ אומר הואיל ומכחישות זו את זו הרי אלו לא ינשאו ר' יהודה ור' שמעון אומרים הואיל וזו וזו מודות שאין קיים ינשאו עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה

אמרה מת בעלי ואח"כ מת חמי . רבותא אשמועינן דאע"ג דאמרה בריסא מת בעלי ומגלא שאין אפי' הכי לא מהימנא דאמרה מת חמי וחמותה אסורה מ"ט הא לאו חמותה היא אלא משום דאמרי כך לאו בעלה מיית ועדיין זו חמותה ולא חמיה מיית וזו כלתה מתכוונה לקלקלה ואע"ג דהשתא הרי בבה של זו במדינת הים ואין אמו אלא לדבר זו על כלתה דבריס רעים אפ"ה מסקא כלה אדעתה לקלקלה מעכשיו כי היכי דלבתר שעתא כשיבוב בעלי ובעלה תדמה לחרפות ולא תיתי לטרדן וה"ה לחמותה הבאה לאחר מיכן דהא נמי אחר מיכן הוא : **דרגש לה צערא** • כבר הרגישה כלה זו בצער שמצערתה חמותה ושמאה ישנה היא אבל בחמותה לאחר מיכן שמעולם לא היתה חמותה לא תפשוט : **הרי כאן שנים** • הרי הוא תשוב כשנים : **לא תנא מהיתירה הראשון** • ודוקא התירוה קודם שיבא עד שני המכחישו אבל בא קודם שיתירוה מודה עולא דלא סמכינן אקמא דאכתי לא אתשביניה כתרי : **עד אומר מת** • ובאו עדים ואמרו לא מת פשיטא דמודי עולא לגבי תרי תשיב כחד ובטל ולא אמרינן תרי ותרי ניתנו : **בפסולי עדות** • ואע"ג דשנים שאמרו לא מת נשים היו הרי עד ראשון בטל אגן ואיצטריך לאשמועינן כי האי גוונא : **כל מקום שהאמינה תורה עד אחד** • אין שם תורה עדות כי היכי דחד תשיב פסולי עדות נמי תשיבי הלכך הלך אחר רוב דעות ואין עליך לבדוק אם כשרים אם פסולים : **ועשו שתי נשים באיש אחד** • שתי נשים שהכחישו עד אחד ואמרו לא מת כשני אנשים בטל ואפילו ניסת אחד שהראשון בטל ואפילו ניסת תנא : **כל היכא דאתא ע"א כשר מעיקרא** • והתירוה על פיו אפילו מאה נשים כעד אחד דמיין וכי היכי דעד אחד בטל דאמרינן ראשון הרי הוא כשנים ואין דבריו של אחרון במקום שנים מאה נשים נמי בטלים לגביה וכי האי גוונא לא אשמועינן מתני' דתנא אגא מתני' דקתני אף על פי שנשאת תנא כגון דאתאי אשה מעיקרא ונשאת על פיה ואשמועינן מתני' דתנא ע"פ שתי נשים הבאות אחרי כן ולא מוקמינן קמייתא במקום עד כשר ואע"ג דאתשביה כתרי למיסריה על פומה :

כפלגא ופלגא. בעד אחד אומר מת והתירוה ליבמה ובא אחר ואמר לא מת דאמר במתני' לא תנא מהיתירה הראשון: **לאומרא** • כגון מלינתא דקתני תנא : **מתני' אחת אומרת מת** • שתי נשים לרות הבאות ממדינת הים אחת אומרת מת בעלי ולריתה אומרת לא מת : **תטול ותן מכחישות זו'** • וגמ' פריך לפלוג נמי ר' מאיר בריסא דזו שאומרת מת לא תנשא : **תטול וזו וזו מודות כו'** • הא אחת מודה והאחת אינה מודה לא יכשלו שתיהן אלא האחת : אשה

לקמן קיימי

[גירס הערוך ערך גש כ' דגיש פירוש שכבר גש והגיע לערה]

סוטה לא: מז: לעיל פח: כתובות כב:

סוטה לא: מז: לעיל פח:

[לעיל פח: וש"נ]

ג"ז שם [תוס' פי"ד]

עי' במסרה"ש

אמר אמרה מת ואמר אמרה לא מת סרי זו לא תנשא · הואיל ובאת שניה קודם שיתיארו על פי ראמורה ואפי' שניה זו גרתה אוסרתה ובגמ' מוקמינא לה להאי סתמא כר' מאיר דאמר גרתה נמי מכחשא לה: **גמ' לא מת איצטריכא ליה** · דאתא ר"ג דאי שתקא פשיטא לן דלא תנשא בעדות חברתה אילטריך לאשמועינן היכא דמכחשה לה נמי לא תנשא דמהו דתימא כיון דאתיא ומערערא גניא דעתא דלגטורי לגרה קאתיא ולענגה שלא תנשא ותמות נפשה עם פלשתים קעבדא הלך אפי' היא תשתרי קמשמע לן: **במחלוקת שנויה** · במחלוקת אחרונה אף ראמורה שנויה דלא תימא סתמא דברי הכל היא אלא ר' יהודה ור"ש היא דאמרי גרה לא מכחשה: **לא מת נאו מכחשה היא** · דרבנן הימנה לקמן: **ואשה אומרת לא מת** · אפי' גרתה בא משמע: **מתני' היתה** · גרתה בת ישראל לכהן: **תאכל בתרומה** · בחזקת שבעלה קיים ואינה חוששת לעדות גרתה הואיל ואינה נאמנת להעידה אינה נאמנת לפוסלה: **והמותה אסורה** · שאין כלה מעידה לחמותה ואע"ג דאמרה בריש מת בעלי דפקע לה לד כלות והויא נכרית אפילו הכי לא מהימנא כדאמר לעיל (דף קיז:) הא לאו בעלה מיית ולא חמוה מיית כו': **היתה** · חמותה בת ישראל לכהן כו': **גמ' נערה דגופה** · תשמיש מוגעת לה מבעלה הא ודאי משקרא כדי לקלקלה שתנשא (א) ואפי' שהיא נשאת תמות נפשה עם פלשתים: **מודי ליה לר"ע** · דלא מחזקינן לה בשקרנית כולי האי ומהי דלהשיאה לא מהימנא אבל לאחומרא לענין תרומה תיחוש: **ניתן לי בן** · אשה שהלכה עם בעלה למדינת הים וכשיצאה מכאן לא היה לה בן ונומלת בחזקת ייבום ובאת ואמרה ניתן לי בן במדינת הים ומת בני ואח"כ מת בעלי דלא מפקא נפשה מחזקה קמייתא שעדיין היא צריכה לייבם נאמנת ומותרת להתייבם: **אינה נאמנת** · להנשא לשוק בלא חליצה דכי הימנוה רבנן לאשה אבעלה הימנוה דדייקא ומנסבא אבל לאפוקי נפשה מיבם לא הימנוה דזימנין דסגיא ליה: **וחיישינן לדבריה** · דאפקה נפשה מחזקה ואם בא יבם לייבמה לא שבקינן לה וחולצת: **לדבריה** · מישוטא משמע: מתני'

אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא: **גמ'** טעמא דאמרה לא מת הא אישתיקא תנשא הא אין צרה מעידה לחברתה לא מת איצטריכא ליה סד"א הא מיית והא דקאמרה לא מת לקלקולה לצרה היא דקמיכוונא °ותמות *נפשה עם פלשתים קאמרה קמשמע לן: אחת אומרת מת כו': וליפלוג רבי מאיר ברישא אמר רבי אלעזר במחלוקת שנויה ורבי יהודה ורבי שמעון היא ורבי יוחנן אמר אפילו תימא רבי מאיר בהא אפילו רבי מאיר מודה דכל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא תנן עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא בשלמא לרבי אלעזר סתמא כר' מאיר אלא לרבי יוחנן קשיא קשיא: **מתני' **האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי תנשא ותטול כתובתה וצרתה אסורה °היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך *מוציאתו מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה *אמרה מת (לי) בעלי ואחר כך מת חמי תנשא ותטול כתובתה וחמותה אסורה היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאה מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה: גמ'** וצריכא דאי איתמר הך קמייתא בהא קא"ר טרפון משום דצערא דגופה אבל חמותה דצערא מילי דעלמא אימא מודי ליה לרבי עקיבא ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי עקיבא אבל בהך אימא מודה ליה לרבי טרפון צריכא א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כרבי טרפון אמר אביי אף אנן נמי תנינא *ניתן לי בן במדינת הים מת בני ואח"כ בעלי נאמנת בעלי ואחר כך בני אינה נאמנת וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבמת לדבריה הוא דחוששין הא לדברי צרה אין חוששין ש"מ: מתני'

לא תנשא ועל כן יש לפרש דבגרות דוקא איירי וטעמא דלא מת דלא הוי הכחשה שמכחשתה גרתה ואין לנו להאמינה ולכך תנשא האחרת אבל זו לא תומרת מת וזו אומרת נהרג הויא ודלא הכחשה כיון דשתיהן באות להתיר עצמן ואינן מכוונות דבריהן דאמרי בדמדמי ואין יודעות אמתות הדברים והשתא דייק שפיר מסיפא דקתני אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא ואפי' לרות משמע כדפי' בקונטרס דאי לאו הכי מה משמיענו היינו עד ועד דעלמא וקאמר בשלמא לר"ל שמעת כר"מ ופליגא אריש דאמר תנשא אפי' בבת אחת אלא לרבי יוחנן קשה כו' אבל אם היינו מפרשים דר' יוחנן אייירי בכל לא מת היינו בזה אחר זה א"כ מאי מקשה מסיפא לר' יוחנן וגם לכולי עלמא יש להעמידה לר"ל דאייירי בבת אחת אלא ש"מ דכולה שמעתא אייירי בבת אחת ודוקא בגרה דכל לא מת בעדות אשה לאו דוקא אלא בגרה כדפי': **אשה** אומרת מת ואשה אומרת לא מת · (ג) אי אמרי' דאשה אחת מכחשת את העד היכא שבאין יחד ואם אמת הוא כן הוה ליה למיתני הכי דהוי ליה רבותא טפי וכירושלמי מצא ר' יהודה דאין הכי נמי ומייתי בריתא הכי: **אלא** לר' יוחנן קשיא · דאשה אומרת אפי' בגרתה משמע וא"ת מנלן דלמא בנשים בעלמא אייירי דהכי תנן בפ' מי שקינא (סוטה דף לא:) עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת אי אומרת לא נטמאת אי אומרת לא נטמאת אי אומרת לא